

(ไม่) มีสิทธิใช้ไฟฟ้า ... เพราะอาศัยที่ดินโดยไม่ชอบ !

การมีไฟฟ้าใช้เป็นสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่รัฐพึงบริการให้ประชาชนอย่างเสมอภาคและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่รัฐควรคุ้มครอง แต่การที่ราษฎรบุกรุกที่ดินอันเป็นที่ราชพัสดุและทางราชการผู้ครอบครองที่ราชพัสดุมีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในราชการ จะได้รับความคุ้มครองจากสิทธิขั้นพื้นฐานดังกล่าวหรือไม่

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังในฉบับนี้ เป็นเรื่องของชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากไม่มีไฟฟ้าใช้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านจึงฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าภายในหมู่บ้าน

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ คือ ผู้ฟ้องคดีเป็นชาวบ้านของหมู่ที่ 8 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ ได้มีหนังสือร้องขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่เนื่องจากไม่มีไฟฟ้าและประปาใช้ หลังจากนั้นผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยมีหนังสือถึงผู้บัญชาการศูนย์การทหารราบ ค่ายธนะรัชต์ ซึ่งเป็นผู้ครอบครองและรักษาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการทหาร ขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขยายเขตบึงเสาพาดสายระบบกระแสไฟฟ้าในพื้นที่หมู่ที่ 8

แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (กองทัพบก) โดยศูนย์การทหารราบ ค่ายธนะรัชต์ อ้างว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าวอยู่ระหว่างการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน และการขยายเขตบึงเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าในพื้นที่อาจกระทบต่อการแก้ปัญหาทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงขอให้ชะลอการดำเนินการบึงเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าไว้ก่อน

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงยังมีได้ดำเนินการ แต่ได้ทำการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ในโครงการพลังงานแสงอาทิตย์ให้กับหมู่บ้านดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (กรมธนารักษ์) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 อนุญาตให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคติดตั้งไฟฟ้าเพื่อให้ชาวบ้านได้มีไฟฟ้าใช้

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่อนุญาตให้ดำเนินการขยายเขตบึงเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าในพื้นที่ดังกล่าว เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ? โดยกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2545 ข้อ 14 วรรคสอง และข้อ 18 วรรคหนึ่ง กำหนดให้กรมธนารักษ์พิจารณาอนุญาตให้ผู้ขอใช้ที่ราชพัสดุใช้ประโยชน์ในทางราชการได้ตามความจำเป็น และผู้ใช้ที่ราชพัสดุมิหน้าที่ดูแลและบำรุงรักษาที่ราชพัสดุนั้น

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ที่ดินที่ขอบึงเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ จึงเป็นที่ราชพัสดุที่กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ โดยกรมธนารักษ์มีอำนาจอนุญาตให้กองทัพบก โดยศูนย์การทหารราบ ค่ายธนะรัชต์ เป็นผู้ครอบครองและรักษาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการทหาร ศูนย์การทหารราบ ค่ายธนะรัชต์ จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการปกครองดูแลและระวังรักษาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์และภารกิจของราชการทหาร และมีสิทธิที่จะอนุญาตให้ทำการติดตั้งเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าในเขตพื้นที่

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีความจำเป็นต้องใช้พื้นที่ในด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศ และการบุกรุกหรือการขยายแนวเขตบึงเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าอาจกระทบต่อภารกิจของกองทัพบก และเมื่อพิจารณาขอบเขตของการจัดทำบริการสาธารณะภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ประกอบกับเหตุผลความจำเป็นที่ต้องใช้ประโยชน์ที่ดินในราชการทหารและความมั่นคงของประเทศ รวมถึงการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินแล้ว เห็นว่าการบึงเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าในพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นการติดตั้งแบบถาวร จึงย่อมส่งผลกระทบต่อภารกิจของศูนย์การทหารราบในการฝึกกำลังพลและศึกษา ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งได้มี

การขายเขตบริการไฟฟ้าด้วยระบบผลิตกระแสไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้มีไฟฟ้าใช้เบื้องต้นแล้ว

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ไม่อนุญาตให้ปีกเสาพาดสายระบบจำหน่ายไฟฟ้าในพื้นที่พิพาท จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่มีเหตุผลและอยู่ในกรอบของกฎหมาย จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 813/2556)

คดีนี้ ถือเป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับประชาชนโดยทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อให้รัฐคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับรองและคุ้มครองไว้ว่า แม้รัฐจะมีหน้าที่จัดให้มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน แต่การใช้สิทธิของประชาชนก็ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายทั้งการเป็นผู้มีสิทธิโดยสมบูรณ์ตามกฎหมาย และการใช้สิทธินั้นต้องไม่กระทบต่อการใช้สิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลหรือหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ ยังเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจอย่างเหมาะสมของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะว่า จะต้องพิจารณาทั้งในด้านอำนาจหน้าที่ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และการคุ้มครองประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบกันด้วย ซึ่งผู้อ่านสามารถศึกษารายละเอียดได้ในคำพิพากษาศาลปกครองดังกล่าว... ครับ !

นายปกครอง